

Taal Actief Taal Verkennen; thema 5, groep 8

taal verkennen

Dit ga je leren

Je leert hoe je van het hele werkwoord een **voltooid deelwoord** maakt.

Dit moet je weten

- Het **voltooid deelwoord** van de meeste zelfdeklankwerkwoorden maak je zo: ge + stam + d of t.
maken → Zijn vader **heeft** die kast **gemaakt**.
- Het voltooid deelwoord van veel andereklankwerkwoorden begint met ge- en eindigt op -en.
zingen → Hij **heeft** uit volle borst **gezongen**.
- Als een werkwoord begint met het voorvoegsel be-, ge-, ver-, ont-, her- of er-, krijgt het voltooid deelwoord geen (extra) ge-.
ontbijten → Zijn moeder **heeft** al **ontbeten**.

taal verkennen

Dit ga je leren

Je leert hoe je het **onderwerp** en het **werkwoordelijk gezegde** in een zin kunt vinden. In het gezegde kun je de **persoonsvorm** van andere werkwoorden onderscheiden.

Dit moet je weten

- Alle werkwoorden die in een zin staan, vormen samen het **werkwoordelijk gezegde**. Een van de werkwoorden is de **persoonsvorm**.
- Het werkwoordelijk gezegde zegt wat er in een zin is gedaan of wordt gedaan.
- Het **onderwerp** vind je door te vragen: wie (of wat) + gezegde?

De takken **zwiepen** in de wind.

Wil je vanwege de storm **blijven slapen**?

Via de televisie **probeerde de weerman** iedereen te waarschuwen.

taal verkennen

Dit ga je leren

Je leert hoe je kunt herkennen in welke **tijd** een zin staat.

Dit moet je weten

We onderscheiden de **onvoltooid** tijd en de **voltooid** tijd.

- De onvoltooid tijd geeft aan dat iets nog niet voltooid (afgerond) is.
- In de onvoltooid tijd staat een **persoonsvorm** van het zelfstandig werkwoord.
Ik **kijk** naar de film. (tegenwoordige tijd)
Ik **keek** naar de film. (verleden tijd)

- De voltooid tijd geeft aan dat iets gebeurd is en voltooid (afgerond) is.
- In de voltooid tijd staat altijd een persoonsvorm van het hulpwerkwoord **hebben** of **zijn** met een **voltooid deelwoord** van het zelfstandig werkwoord.

Ik **heb** naar de film **gekeken**. (tegenwoordige tijd)

Ik **had** naar de film **gekeken**. (verleden tijd)

taal verkennen

Dit ga je leren

Je leert wanneer je de **verwijswoorden** dat, die of wat gebruikt in een zin.

Dit moet je weten

- Verwijswoorden** verwijzen naar andere (zelfstandige naam-) woorden of naar een hele zin. Het verwijswoord verwijst meestal naar een woord dat vooraan in de zin staat.
- **Dat** verwijst naar een het-woord.
Het meisje **dat** ik aardig vind.
 - **Die** verwijst naar een de-woord.
De jongen **die** ik gisteren ontmoet heb.
 - **Wat** gebruik je:
 - na woorden over hoeveelheid: weinig, iets, niets, alles, veel.
Er is niets **wat** je nog kunt doen.
 - na de overtreffende trap zonder zelfstandig naamwoord.
Dat is het leukste **wat** ik gezien heb.
 - als het verwijst naar een zin.
Zijn ouders kochten een hond, **wat** hij erg fijn vond.